

Opracowały:
Izabela Kaziemierska, Indira Lachowicz, Laura Piotrowska
METODA POGŁĘBIONEJ ANALIZY
RAPORTU Z EWALUACJI ZEWNĘTRZNEJ

Publikacja powstała w ramach programu *System doskonalenia oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół* realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji – projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Podczas poświęconego diagnozie i wyborowi obszaru do rozwoju spotkania z radą pedagogiczną SORE przyjmuje głównie rolę moderatora. Jego najważniejsze zadanie polega na tym, aby doprowadzić do wybrania przez radę pedagogiczną obszaru, w którym chce ona dokonać zmiany przy wsparciu SORE. Jeżeli szkoła przeszła już ewaluację zewnętrzną, punktem wyjścia do określenia przez nauczycieli potrzeb rozwojowych może być raport przygotowany przez ewaluatorów z kuratorium oświaty. Z raportem z ewaluacji zewnętrznej SORE może zapoznać się przed spotkaniem z radą, ponieważ jest on upubliczniony na stronie nadzoru pedagogicznego: www.npseo.pl w zakładce *sprawdź raport z ewaluacji*.

Raport dostarcza szkole informacji na temat wartości działań podejmowanych przez szkołę.

W ewaluacjach prowadzonych do końca roku szkolnego 2012/2013 działania były badane w czterech obszarach: Efektów, Procesów, Środowiska i Zarządzania (raport z ewaluacji całościowej) lub jednym z tych obszarów (ewaluacja problemowa). Dla ewaluacji prowadzonych od roku szkolnego 2013/2014 raport z ewaluacji będzie się odnosił do wszystkich wymagań lub wybranych z nich – ponadto zlikwidowany został podział na obszary. Dokument składa się z czterech części:

- 1/ krótkiego wstępu/wprowadzenia nakreślającego specyfikę ewaluowanej placówki;
- 2/ opisu poszczególnych wymagań;
- 3/ określenia poziomów spełnienia poszczególnych wymagań;
- 4/ wniosków (pokazujących najważniejsze zjawiska i tendencje);
- 5/ poziomów spełnienia wymagań.

Nauczyciele, jako odbiorcy raportu, często koncentrują się na poziomach spełnienia wymagań wyrażonych w formie liter (E, D, C, B, A) i na wnioskach, natomiast propozycja pracy nad raportem przedstawiona przez SORE powinna skupić radę pedagogiczną na charakterystykach zawierających szczegółowe informacje odnoszące się do wymagań stawianych przez państwo szkołom i placówkom oświatowym.

Rozporządzenie o nadzorze pedagogicznym (Dz. U. Nr 168, poz. 1324) w art. 7.3. nie przewiduje sytuacji, w której szkoła nie spełnia jakiegoś wymagania. Podstawowym poziomem wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę jest poziom określony literą „D”, litera „E” oznacza niski stopień realizacji zadań wynikających z wymagania, zaś litery: C, B i A, oznaczają kolejno wyższe poziomy spełniania wymagania. Mimo stanu określonego przez prawo, SORE powinien być przygotowany na to, że dyrekcja i nauczyciele niektórych szkół, mogą w sposób subiektywny odczytywać wartość poszczególnych poziomów spełniania wymagań.

Propozycja pracy rady pedagogicznej z raportem z ewaluacji zewnętrznej

Aby wykorzystać raport do rozwoju potrzebna jest odpowiedź na dwa pytania:

- Jakie są przyczyny przedstawionych w raporcie zjawisk/problemów?
- Jak być powinno w prezentowanym obszarze?

Nauczyciele pracując zespołowo, potrafią w odniesieniu do własnej szkoły wymienić powody stojące za zdefiniowanym problemem oraz potrafią opisać stan „idealny” lub taki, który by ich zadowalał lub był do przyjęcia przez innych uczestników procesów nauczania

i uczenia się w szkole. Najważniejszym zadaniem dla SORE jest wyzwolenie tych informacji. Wykorzystanie informacji z raportu ma posłużyć nauczycielom do podjęcia działań rozwojowych.

Do pracy nad raportem SORE może wykorzystać metodę pogłębionej analizy „Planowanie z przyszłości” przedstawioną przez J. M. Fichera w trakcie warsztatów dla prowadzących szkolenia z zakresu wykorzystania ewaluacji z nowym nadzorcze pedagogicznym.¹

Metoda składa się z czterech kroków:

- 1/ określenia problemu/problemów;
- 2/ pogłębionej analizy przyczyn problemu;
- 3/ planowania z przyszłości, czyli określenie celu, jaki szkoła chciałaby osiągnąć i opisanie działań (harmonogram);
- 4/ zaplanowania autoewaluacji przeprowadzonych działań.

Do pracy nad raportem SORE może wykorzystać wszystkie cztery kroki np. wówczas, gdy rada pedagogiczna (mało liczna) stanowić ma jednocześnie zespół diagnostyczno-rozwojowy. Ewentualnie może zastosować tylko dwa kroki tak, aby nauczyciele wyszli ze spotkania rady pedagogicznej z wybranym obszarem do rozwoju, a dokładne określenie celów i działań pozostawili zespołowi diagnostycznemu.

Krok 1. Korzystając z raportu (nauczyciele mogą pracować w grupach nad częściami raportu) i w oparciu o doświadczenie i wiedzę na temat wymagań nauczyciele formułują zagadnienie/-a, którymi szkoła powinna się zająć. Przed rozpoczęciem tej pracy SORE może zaproponować pytania, które pomogą nauczycielom skoncentrować się na istotnych informacjach:

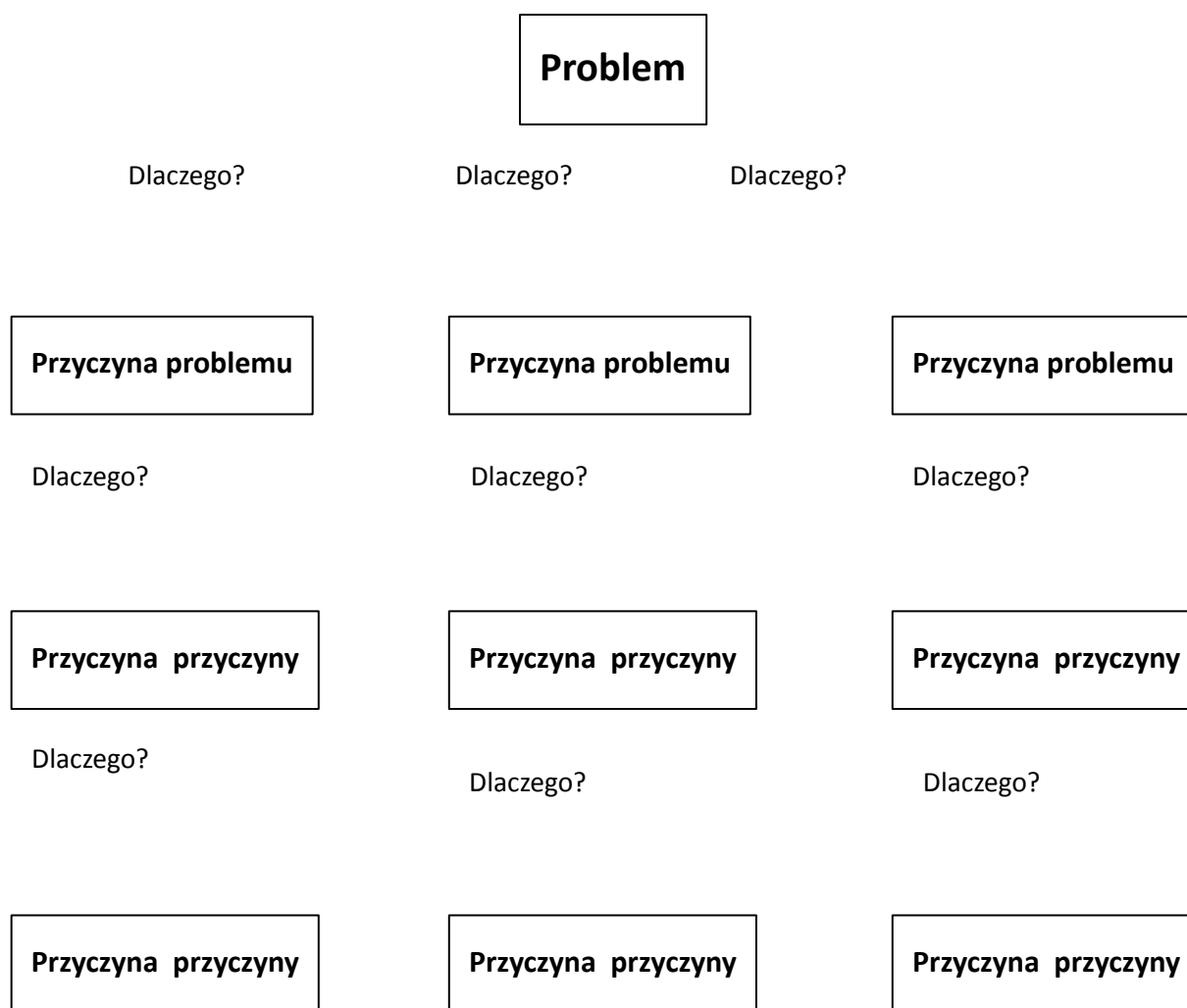
- Jakie informacje uzyskane z raportu wydają mi się istotne?
- Co jest interesujące, ważne i wymaga uwagi?

Po wskazaniu zagadnień w analizowanej przez nauczycieli części raportu należy je spisać na kartkach (jedna kwestia na jednej kartce). Zaprezentowanie zagadnień przez zespoły na forum powinno zakończyć się wyborem przez radę pedagogiczną tego, które wydaje się nauczycielom kluczowe.

Krok 2. W kroku drugim zespoły mogą rozpocząć pracę nad określeniem przyczyn sformułowanych zagadnień. Za każdym razem zespoły pracujące nad pogłębieniem wybranego tematu powinny pamiętać o tzw. „parkowaniu” przyczyn, na który to proces szkoła (nauczyciele, dyrektor) nie ma wpływu.

Z tymi przyczynami, na które nauczyciele mają wpływ, uczestnicy rady pedagogicznej pracują w dwóch kolejnych posunięciach, pogłębiając wiedzę o powodach zdiagnozowanych zjawisk i zadając pytanie o przyczynę – przyczyny. Na następnej stronie przedstawiony jest schemat jak powinna wyglądać ta praca.

¹ Wykład i warsztaty z prof. J.M. Ficherem miały miejsce w 2010 roku na UJ w Krakowie.

Na niższym poziomie powinny samoistnie zdefiniować się obszary, w których szkoła wymaga rozwoju. Przyczyny zjawisk określone na trzecim poziomie z reguły są bardzo realne, a nauczyciele mają duży wpływ, aby wprowadzić w tym obszarze zmianę. Kroki 3 i 4 SORE może przeprowadzić z zespołem diagnostyczno-rozwojowym. Warto pamiętać, że proces pogłębionej analizy jest procesem grupowym, wymaga dyskusji i wzajemnego przekonywania się nauczycieli. Przy określeniu przyczyn i konkretnym umieszczaniu ich na schemacie często dochodzi do przesunięcia danej przyczyny na inne miejsce, dlatego pomocne jest wykorzystanie w czasie tej pracy karteczek samoprzylepnych, które umożliwiają bardziej elastyczne podejście do zagadnienia.

Modyfikacje pracy nad raportem

Pogłębiona dyskusja na temat informacji zawartych w raporcie i wybór problemów może rozpocząć się od wcześniejszej pracy sprawozdawców, którzy czytają raport i przygotowują na radę pedagogiczną plakat z zapisanymi głównymi wynikami raportu.

Wszyscy powinni mieć możliwość zagłosowania na te wyniki, które uważają za najważniejsze dla nich, dla ich dalszej pracy lub te, które wzbudzają niepokój. Uczestnicy rady

pedagogicznej mogą otrzymać dwie, trzy „cenówki” (naklejane etykiety cenowe) i zdecydować o swoim wyborze przyklejając je na plakacie przy wybranym zagadnieniu.

W trakcie pracy rady pedagogicznej SORE pełni rolę facylitatora. Organizuje pracę zespołów, umożliwia przepływ informacji pomiędzy nauczycielami, porządkuje i podsumowuje poruszone wątki.

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
fax 22 345 37 70

www.ore.edu.pl